

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№2 (213)**

Київ 2019

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 2 (213). – К., 2019. – 134 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №1 від 14.01.2019 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова відносина.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 №1279 даний збірник віднесено до наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (перелік №1, розділ «Економічні науки»).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (головний науковий редактор)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
СТУДІНСЬКА Г.Я. доктор економічних наук (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЄЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
БУРЯЧЕНКО А.Є., доктор економічних наук, доцент
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
ДУБРОВІНА О.А., кандидат економічних наук
ПРИМОСТКА О.О., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук, професор
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
СІГАЙОВ А.О., доктор економічних наук, професор
ТЕРЕЩЕНКО Г.М., кандидат економічних наук, с.н.с. (АФУ)
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЦУКІН Б.М., кандидат економічних наук, с.н.с. (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЄШКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКІ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Російський індекс наукового цитування (РИНЦ), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2019. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2019

Оцінка вартості бізнесу: сучасні підходи та проблеми

Предмет дослідження – методологічні підходи до оцінки вартості бізнесу в сучасних умовах господарювання.

Метою написання **статті** є дослідження переваг і вад існуючих методів оцінки вартості бізнесу та розробка рекомендацій щодо застосування їх для здійснення оцінки вартості українських компаній.

Методологія проведення роботи – метод теоретичного аналізу і синтезу різних джерел літератури (для формування ефективної оцінки вартості бізнесу); структурно–функціональний метод (для детального вивчення кожної з оцінок вартості бізнесу); монографічного (при вивченні проблем оцінки вартості бізнесу); порівняльний аналіз (для порівняння оцінки вартості бізнесу в Україні і за кордоном); методи статистичного аналізу й моделювання (дослідження розвитку сучасних оцінок вартості бізнесу).

Результати роботи – систематизована класифікація та проведена порівняльна оцінка методів оцінювання вартості бізнесу, виявлені їх переваги та недоліки; запропоновано підхід до вибору оптимального методу оцінки вартості вітчизняних компаній в сучасних умовах господарювання.

Висновки – доцільність застосування окремих методів оцінки вартості бізнесу обумовлена цілями оцінки; для оцінки інвестиційної привабливості компанії та визначення справедливої її вартості необхідною є процедура комбінування методів і застосування запропонованого у статті підходу до оцінки вартості оцінки бізнесу.

Ключові слова: оцінка вартості, вільні грошові потоки, метод чистих активів, метод дисконтування доходів, вартісний підхід.

КОВАЛЬЧУК І.В.,
УЦАПОВСКАЯ О.С.

Оценка стоимости бизнеса: современные подходы и проблемы

Предмет исследования – методологические подходы к оценке стоимости бизнеса в современных условиях хозяйствования.

Целью написания **статьи** является исследование преимуществ и недостатков существующих методов оценки стоимости бизнеса и разработка рекомендаций по применению их для оценки стоимости украинских компаний.

Методология проведения работы – метод теоретического анализа и синтеза различных источников литературы (для формирования эффективной оценки стоимости бизнеса) структурно–функциональный метод (для детального изучения каждой из оценок стоимости бизнеса) монографического (при изучении проблем оценки стоимости бизнеса) сравнительный анализ (для сравнения оценки стоимости бизнеса в Украине и за рубежом) методы статистического анализа и моделирования (исследование развития современных оценок стоимости бизнеса).

Результаты работы – систематизированная классификация и проведена сравнительная оценка методов оценки стоимости бизнеса, выявлены их преимущества и недостатки; предложен подход к выбору оптимального метода оценки стоимости отечественных компаний в современных условиях хозяйствования.

Выводы – целесообразность применения отдельных методов оценки стоимости бизнеса обусловлена целями оценки; для оценки инвестиционной привлекательности компании и определения справедливой ее стоимости необходима процедура комбинирования методов и применения предложенного в статье подхода к оценке стоимости оценки бизнеса.

Ключевые слова: оценка стоимости, свободные денежные потоки, метод чистых активов, метод дисконтирования доходов, стоимостный подход.

Fevaluation of business value: modern approaches and problems

Subject of the study – *methodological approaches to assessing the value of business in the modern conditions of management.*

The purpose of the article *is to study the advantages and disadvantages of existing methods for assessing the value of business and to develop recommendations for their application for the valuation of Ukrainian companies.*

Methodology of work – *a method of theoretical analysis and synthesis of various sources of literature (for the formation of an effective assessment of the value of business); structural–functional method (for a detailed study of each of the estimates of the value of business); monographic (when studying the problems of assessing the value of business); comparative analysis (for comparison of the estimation of business value in Ukraine and abroad); methods of statistical analysis and modeling (research on the development of modern estimates of the value of business).*

The results of the work – *systematized classification and conducted a comparative assessment of the methods of assessing the value of business, identified their advantages and disadvantages; the approach to choosing an optimal method of estimating the value of domestic companies in modern economic conditions is proposed.*

Conclusions – *the feasibility of using separate methods for assessing the value of business is due to the objectives of evaluation; To assess the company's investment attractiveness and determine its fair value, a procedure for combining methods and applying the approach proposed in the article to the valuation of business valuation is required.*

Key words: *valuation, free cash flows, net asset value method, income discounted method, cost approach.*

Постановка проблеми. На сьогоднішній день Україна знаходиться в кризовому стані. Прийшовши до нашої країни із-за кордону, криза міцно оселилася в нашій беззахисній перехідній економіці, негативно впливаючи на всі економічні, фінансові й виробничі сфери, до яких тільки змогла дотягтися. Криза виступила в ролі своєрідного каталізатора, прискорив процес, що тече, як правило, більш млявим шляхом – процес перерозподілу власності і бізнесу. Закривається маса підприємств, що не змогли швидко адаптуватися до змін умов ринку й прийняти правильне рішення щодо подальшого ведення бізнесу. На тему виживання в умовах кризи написано безліч статей, дано багато порад і рекомендацій. Деякі підприємства, які ведуть вірну політику, можуть не тільки зберегти наявний потенціал, але й одержати можливість розширитися, поглинувши на вигідних умовах підприємство – «невдачу». Підприємства руйнуються, відроджуються, розширюються, продаються–купуються, отже, актуальність оцінки вартості бізнесу складно переоцінити. Послуги з оцінки бізнесу в умовах кризи

почали користуватися більшим попитом – в підтвердження цьому в Інтернеті можна знайти багато компаній, що займаються оцінкою бізнесу й пропонують свої послуги, що проводять тренінги й семінари, присвячені оцінці вартості компаній. Актуальним є також пошук оптимального методу, найбільш прийняттого для економічних умов, в яких знаходиться Україна.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Існуючі на сьогоднішній день методи оцінки бізнесу, що з'явилися в результаті наукових досліджень і розробок закордонних економістів, таких як Модільяні Ф., Міллер М., Десмонд Г.М., Келлі Р.Е. та ін., орієнтовані здебільшого на стабільну ринкову економіку. Умови й специфіка розвитку українського ринку не дозволяють поки що з достатньою ефективністю використовувати закордонний досвід оцінювання бізнесу. До числа найбільш відомих українських і російських авторів з питань і проблем оцінки бізнесу відносяться Галасюк В.В., Григор'єв В.В., Грязнова А.Г., Федотова М.А., Ковалев В.В., Чумаченко Н.Г. та інші. Однак вони багато в чому викорис-

товують закордонні підходи й методи без належної їхньої адаптації до умов вітчизняної економіки.

Метою даної **статті** є дослідження переваг і вад існуючих методів оцінки бізнесу та вибір серед них найбільш оптимальних для української економіки.

Виклад основного матеріалу. Під оцінкою бізнесу слід розуміти визначення вартості компанії як цілісного майнового комплексу, здатного приносити прибуток його власнику. При оцінці повинні бути враховані як матеріальні, так і нематеріальні активи, оскільки лише працююча компанія, незалежно від того, чи є вона виробничою або оперує в сфері торгівлі або сервісу, має у своєму розпорядженні частину додаткової цінності, що не властива цілісному майновому комплексу.

Загалом аналітичні методи в практиці оцінювання бізнесу представлені трьома основними підходами, в яких підприємство розглядається з різних сторін бізнесу: «витратний» підхід (підхід на основі активів), «дохідний» підхід, а також ринковий підхід, або порівняльних продажів. Кожен з цих підходів може бути реалізований різними методами. Як правило, щоб отримати реальну оцінку, застосовують усі три підходи, а потім обґрунтовують єдине значення оцінювання підприємства. Основні характеристики методів оцінювання бізнесу, їх переваги та недоліки подано в таблиці.

Порівняльна характеристика традиційних підходів до оцінки вартості підприємства дозволяє зробити наступні висновки:

1) застосування витратного (майнового) підходу до оцінки вартості компанії доцільне, коли бізнес або ще не отримав, або вже втратив ті властивості, які відрізняють його від майна, на якому він базується, або має такий характер, що ці відмінності ніколи не проявляться [2].

Слід зазначити, що витратний підхід найбільш прийнятний для оцінки об'єктів спеціального призначення, а також нового будівництва, для визначення варіанту найкращого і найбільш ефективного використання землі, а також з метою страхування;

2) при ринковому (порівняльному) підході головною є наявність прийнятної бази для порівняння та підприємств-аналогів, які ведуть бізнес у тій же галузі, що і об'єкт оцінки, або в галузі, що є чутливою до тих самих економічних чинників;

3) можливість використання доходного (прибуткового) підходу залежить від наявності інформації щодо очікуваних доходів, стабільності їх

отримання та мети їх оцінки. Отримати найбільш точні результати можна за умови, що досліджуване підприємство не новостворене та є належна інформація про його функціонування.

Варто зазначити, що серед спеціалістів-практиків набуло поширення групування методів оцінки вартості підприємства за результуючими показниками оцінки. Щербаківа О.Н. пропонує групувати методи оцінки вартості підприємства таким чином [6]:

1) методи оцінки, що базуються на грошових потоках;

2) методи, що базуються на чистій приведеній вартості;

3) методи, що базуються на доданій вартості.

Групування методів оцінки вартості підприємства таким чином уже досить давно використовується у зарубіжній практиці й характеризується позитивними результатами. Кожен із вищезазначених підходів і методів оцінки вартості підприємства відзначається універсальністю та різноманітністю, а отже, має свої переваги та недоліки. Практично використати дані підходи та методи оцінки можна лише на основі чітко сформованої інформаційної бази. Виходячи з цього, всі методи оцінки вартості підприємства варто поділити на два типи:

– підходи та методи, які ґрунтуються на обліковій інформації;

– підходи та методи, які потребують комплексної оцінки облікової та позаоблікової інформації.

З метою вибору конкретного методу оцінки вартості підприємства М. В. Корягін запропонував враховувати наступні характеристики, представлені на рисунку.

Використання зазначеного вище підходу щодо вибору методу оцінки вартості компанії дозволяє враховувати основні переваги та недоліки методів оцінки вартості бізнесу і визначати доцільність його застосування, враховуючи існуючі переваги та недоліки. Тобто розроблений методичний інструментарій, який забезпечує вибір того чи іншого підходу до оцінки вартості підприємства та ефективних методів оцінювання, зумовлює умови для ефективного функціонування системи управління вартістю підприємства в цілому [4].

З кожним днем все більше зростає попит на послуги оцінювання вартості підприємства. Процес оцінювання проводять під час різних ситуацій, таких як: придбання, злиття, поглинання, продаж, банкрутство тощо. Процес оцінки вартості підприємства

Переваги та недоліки методів оцінки вартості бізнесу

Підхід до оцінки вартості	Метод оцінки вартості	Переваги	Недоліки
Витратний підхід	Метод ліквідаційної вартості	1. Визначає ціну підприємства при прискореній ліквідації або в екстремальних умовах. 2. Враховує рівень розвитку технологій з урахуванням майна, яке було сформоване за рахунок власних коштів	1. Не враховує вартості нематеріальних активів. 2. Не відображає потенційного прибутку. 3. Не визначає обґрунтовану ринкову вартість. 4. Трудомісткий у розрахунку
	Метод чистих активів	1. Враховує вплив виробничо-господарських факторів на зміну вартості активів. 2. Обґрунтованість результатів оцінки	1. Не враховує особливості функціонування підприємства як цілісного майнового комплексу, розглядає його як сукупність окремих об'єктів. 2. Має статичний характер. 3. Не відображає ринкову ситуацію на дату оцінки. 4. Не відображає потенційні прибутки. 5. Трудомісткий у розрахунку
	Метод заміщення	1. Визначає поточну ринкову оцінку вартості витрат на відтворення підприємства	1. Не відображає потенційного прибутку. 2. Не враховує вартості нематеріальних активів
	Метод прямого відтворення	1. Базується на реально існуючих активах. 2. Простий у застосуванні	1. Результат залежить від достовірності фінансової та бухгалтерської звітності. 2. Не відображає потенційного прибутку. 3. Результати оцінки швидко втрачають актуальність при високих темпах інфляції
	Метод надлишкового прибутку	1. Дає можливість поділити вартість підприємства на вартість матеріальних активів та нематеріальних активів	1. Не є універсальним методом при розрахунку вартості нематеріальних активів
Доходний підхід	Метод капіталізації доходів	1. Враховує ризики бізнесу за допомогою ставки капіталізації 2. Враховує майбутні доходи. 3. Відображає ринкову кон'юнктуру	1. Не застосовується для підприємств, грошові потоки яких не є стабільними у часі. 2. Не передбачає обліку вартості матеріальних та нематеріальних активів. 3. Можливість помилок у прогнозах. 4. Не застосовується для підприємств, що не приносять дохід. 5. Трудомісткість отримання та збору інформації
	Метод дисконтування доходів	1. Враховує рівень ризику бізнесу за допомогою ставки дисконту. 2. Враховує фактор часу. 3. Розглядає конкретний період та динаміку зміни доходів. 4. Враховує інтереси власника та інвестора. 5. Дозволяє проводити варіантні розрахунки розвитку підприємства та його реконструкції	1. Висока чутливість результатів розрахунку до зовнішніх та внутрішніх змін. 2. Можливість помилки у прогнозах та виборі ставки дисконтування. 3. Не застосовується для підприємств, що не приносять дохід. 4. Трудомісткість отримання та збору інформації. 5. Недостовірність даних щодо майбутніх грошових потоків

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Ринковий підхід	Метод ринку капіталів	1. Відображає досягнуті результати діяльності підприємства. 2. Базується на реальних ринкових даних. 3. Враховує кон'юнктуру ринку	1. Не враховуються майбутні очікування інвесторів. 2. Недостатньо враховує особливості підприємства. 3. Базується тільки на ретроспективній інформації. 4. Результат залежить від можливості знайти підприємство-аналог. 5. Трудомісткість отримання та збору інформації
	Метод угод	1. Враховує вплив галузевих факторів на ціну акцій підприємства.	1. Високий ризик використання недостовірної інформації. 2. Трудомісткість розрахунку та збору інформації
	Метод галузевих коефіцієнтів	1. Відображає кон'юнктуру ринку. 2. Простий у розрахунку	1. Базується на ретроспективній інформації. 2. Трудність у визначенні впливу інфляції
Синтетичні моделі	Методи опціону	1. Враховує майбутні можливості підприємства. 2. Застосовується для підприємств, що знаходяться на стадії банкрутства	1. Труднощі при здійсненні попереднього аналізу очікуваних грошових потоків. 2. Трудомісткість розрахунків. 3. При оцінці підприємств з високими борговими зобов'язаннями перебільшується вартість підприємства
	Модель Ольсона	1. Відображає процес створення багатства акціонерів, а не його розподіл. 2. Відображає вартість підприємства, що обумовлена реальними активами та гудвілом	1. Трудність в отриманні інформації внаслідок нерозвинутості фондового ринку
	Метод економічного прибутку	1. Дозволяє оцінити майбутній потенціал підприємства. 2. Дозволяє оцінити доцільність сумісного використання сукупності активів, власного та позикового капіталу	1. Можливість помилок у розрахунку. 2. Неможливість прогнозування майбутніх прибутків в умовах високих темпів інфляції. 3. Обмеження при оцінці збиткових компаній. 4. Трудомісткість розрахунків

Запропонований підхід до вибору методу оцінки вартості підприємства

пов'язаний із великою кількістю перешкод і неточностей. На даний час виникають проблеми з адаптуванням моделей оцінки на практиці. Але не існує універсального підходу та єдиної правової бази, що б визначала, як саме буде проводитись оцінка підприємства та як саме діяти в тій чи іншій ситуації. Як зазначалося вище, на процес оцінки вартості підприємства впливає безліч аспектів, які можуть мати вагомий вплив на кінцевий варіант оцінки. Вартість оцінки підприємства буде залежати від мети оцінювача та від його особистого характеру. Практика показує, що не завжди легко застосувати теоретичні знання про оцінку вартості на практиці.

Якщо звертатися до досвіду зарубіжних країн, то важливого значення у методах оцінки вартості підприємства набувають стандарти оцінки, на основі яких аудиторські компанії й здійснюють свою діяльність. Існують різні стандарти оцінки: європейські, американські, міжнародні.

Європейські стандарти оцінки не передбачають детального розгляду питань, пов'язаних з оцінкою бізнесу. Бізнес може бути оцінений відповідно до Європейських стандартів оцінки як діюче підприємство, при цьому його вартість створена в результаті його діяльності і виходить з капіталізації прибутків, що відображають обіг і умовні зобов'язання. Міжнародні стандарти оцінки визначають «вартість діючого підприємства» як вартість бізнесу в цілому, а не якого-небудь з його складових частин. Вартість окремих активів як компонентів діючого підприємства визначається на основі їх вкладу в загальне ціле і зазвичай розглядається як їх споживча вартість для конкретного бізнесу і його власника.

За американськими стандартами оцінки «оцінка бізнесу – це процес підготовки висновку або визначення вартості підприємства або частки акціонерів у його капіталі» [1]. При цьому мається на увазі вартість діючого підприємства. Американський стандарт оцінки містить всю необхідну термінологію, загальні вимоги, зміст форми звіту, підходи до оцінки бізнесу на основі активів, методу компанії-аналога, ринкового і дохідного підходів, а також вимоги щодо підготовки оціночного висновку [5].

Великого поширення в практиці оціночної діяльності таких американських компаній, як Boston Consulting Group або Holt Value Associated, отримав показник «грошовий потік до інвестиційного капіталу» (cash-flow-return on investment

– CFROI). Даний показник є одним з відносних показників прибутковості інвестицій. Він дозволяє врахувати всі фінансово-економічні порушення, викликані інфляцією, різними термінами життя, системами обліку запасів і якістю різних активів.

Однією з сучасних концепцій оцінки акціонерної вартості став вимір приросту вартості і використання вартісного підходу до управління підприємством. Лідером цього підходу є оціночна фірма Stern Stewart, яка розробила і активно впроваджує в процедуру оцінки компаній свій показник – економічна додана вартість – EPC [3]. Клієнтами фірми є найбільші корпорації, такі, як Coca-Cola, P&G, Siemens та інші. Цінність показника EPC полягає в вимірі приросту акціонерної вартості. Якщо у EPC позитивне значення, то оцінювана компанія створила вартість за аналізований період, якщо EPC негативна – вартість скоротилася. Таким чином, EPC стала не тільки елементом сучасних процедур оцінки компанії, в тому числі реструктуризації, але і важливим інструментом в системі корпоративного управління.

Висновки

1. Дохідний підхід до оцінки бізнесу найкраще відображає його потенціал тільки в тому випадку, коли він побудований на принципі найкращого використання цілісного майнового комплексу.

2. Витратний підхід є доцільним в оцінці складних і унікальних підприємств чи монополістів на своєму ринку.

3. Порівняльний підхід може використовуватися переважно для перевірки результатів, отриманих дохідним підходом, він ефективний за врахування різниці за корисністю та поширенням зв'язків, вартістю торгової марки, перспектив розвитку тощо, але трудомісткий через необхідність перевірки даних. Таким чином, можна констатувати, що найбільш точна оцінка можлива при застосуванні всіх трьох підходів з подальшим підсумковим узгодженням вартості, при якому кожному результату присвоюється свій ваговий коефіцієнт. Також потрібен аналіз галузі та економічного стану регіону, в якому знаходиться компанія.

4. Розглядаючи методи оцінки вартості підприємства, потрібно відзначити не тільки як оцінювати підприємство, через який показник, але і як використовувати оцінку для прийняття кращих управлінських рішень, тобто визначити, чи потрібна максимізація вартості для акціонерів.

Список використаних джерел

1. ASA Business Valuation Standarts [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.appraisers.org/docs/default-source/discipline_bv/bv-standards.pdf?sfvrsn=0.

2. Б.Є.Бачевський, І.В.Заблодська, О.О.Решетняк Потенціал і розвиток підприємства [Електронний ресурс] / Б.Є.Бачевський – Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/1584072014720/ekonomika/potentsial_i_rozvitok_pidpriyemstva

3. Ивашковская И. В. Экономическая добавленная стоимость. Концепции. Подходы. Инструменты / И. В. Ивашковская, Е. Б. Кукина. // Корпоративные Финансы. – 2010. – №2(14). – С.103 – 108.

4. М.В. Корягін Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства [Електронний ресурс] / М.В. Корягін – Режим доступу до ресурсу: http://www.lac.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Docs/Bukhgalterskii_oblik_u_sistemi_upravlinnja.pdf

5. Рута М. А. Правові аспекти оцінки підприємства (бізнесу) [Електронний ресурс] / М. А. Рута – Режим доступу до ресурсу: <http://ekon.in.ua/pravovi-aspekti-ocinkipidpriyemstva.html>

6. Щербаківа О. Н. Методы оценки и управления стоимостью компании, основанные на концепции экономической добавленной стоимости / О. Н. Щербаківа // ФМ. – 2003. – № 3. – С. 46–54.

References

1. ASA Business Valuation Standard – Access to the resource: https://www.appraisers.org/docs/default-source/discipline_bv/bv-standards.pdf?sfvrsn=0.

2. B.E.Bachevsky, I.V.Zablodskaya, O.O.Reshetnjak Polytechnic and enterprise development [Electricity resource] / B.E.Bachevsky – Mode of access to the resource:https://idruchniki.com/1584072014720/ekonomika/potentsial_i_rozvitok_pidpriyemstva

3. Ivashkovskaya IV, Exonomic solidarity. Concepts. Supplements Tools / IV V. Ivashkovskaya, E. B. Kukina. // Corporative Finances. – 2010. – №2 (14). – p.103 – 108.

4. M.V. Koryagin Accounting book in the system of management of the cost of an enterprise [Electron

resource] / M.V. Koryagin – Mode of access to the resource: http://www.lac.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Docs/Bukhgalterskii_oblik_u_sistemi_upravlinnja.pdf

5. Ruta MA Legal aspects of the state of the enterprise (business) [Electron resource] / MA Ruta – Mode of access to the resource: <http://ekon.in.ua/pravovi-aspekti-ocinkipidpriyemstva.html>

6. Shcherbakova O., Metody of the evaluation and control of the firmness of the company, based on the concept of an ecological worn-out sequence / O. N. Shcherbakova // FM. – 2003. – No. 3. – P. 46–54.

Дані про авторів

Ковальчук Інна Володимирівна,
к.е.н., доцент Національного університету харчових технологій
e-mail: inna.kiev.nuft@gmail.com

Ущиповська Ольга Сергіївна,
магістрант Національного університету харчових технологій
e-mail: Olehka880@gmail.com

Данные об авторах

Ковальчук Інна Владимировна,
к. э. н., доцент, Национальный университет пищевых технологий
e-mail: inna.kiev.nuft@gmail.com

Ущиповская Ольга Сергеевна,
магістрант, Национальный Университет пищевых технологий
e-mail: Olehka880@gmail.com

Data about the authors

Inna Kovalchuk,
Ph.D, assistant professor, National University of Food Technologies
e-mail: inna.kiev.nuft@gmail.com

Olga Ushchapovska,
Master student, National University of Food Technologies
e-mail: Olehka880@gmail.com

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А. Тіньові владні утворення як гальмівний фактор суспільного розвитку.....	7
КОВАЛЬЧУК І.В., УЦАПОВСЬКА О.С. Оцінка вартості бізнесу: сучасні підходи та проблеми.....	17
БАРОН І.Г. Інституціоналізація економічної безпеки у контексті захисту національних інтересів України	24
НОСОВСЬКИЙ А.А. Аналіз податку на виведений капітал з економічної точки зору та його вплив на сферу послуг	33

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

ШМОРГУН Л.Г., КОЛЕСНИКОВИЧ В.П. Аналіз галузевої інформації із застосуванням блокчейн–технологій з метою регулювання антропогенного навантаження на природоохоронні території.....	39
МУКОВІЗ В.С., ГРИЦЕНКО Ю.Ю. Облік формування резервів в управлінні ризиками підприємства	49
ПОПРОЗМАН О.І. Управління процесами організації виробничої діяльності підприємства.....	55
ЛАЛАКУЛИЧ М.Ю. Класифікація інформаційних ресурсів для обліково–аналітичного забезпечення моніторингу економічного потенціалу підприємства	59
ВАЖИНСЬКИЙ Ф.А., КОЛОДІЙЧУК А.В. Перспективні напрями використання інформаційних технологій в діяльності туристичних підприємств в Україні.....	64
МУСІЄНКО В.Д., ПОЛОХАЛО Д.І. Формування стратегії економічного зростання вертикально–інтегрованої компанії	69
ПРИТУЛЯК Н.М., БОЯРЧУК А.І. Корпоративна культура: її вплив на фінансові результати та розвиток бізнесу	74
ЧУПРИНА Ю.А. Методологія інтеграції потенціалу стейкхолдерів до складу будівельного кластеру	81
ДОРОШЕНКО В.М. Економічний потенціал енергозбереження: сутність, структура та методи оцінки	88
ГАВРИЛКО Г.П., ГУШТАН Т.В., ПІДЛИПНИЙ Ю.В. Організація забезпечення інформаційних потреб моніторингу економічного потенціалу підприємства	95

Розвиток регіональної економіки

ДУДЗЯК О.А., ГУМЕНЮК І.І. Вплив агрохолдингів на розвиток сільських територій.....	100
ЧОБАЛЬ Л.Ю. Особливості розвитку сільського зеленого туризму в Україні.....	105
ТОРМОСОВ Р.Ю. Ефективна взаємодія зі стейкхолдерами для сталого енергетичного розвитку територіальних утворень.....	110
МАЛАХІВСЬКА А.В. Особливості комплексного управління лояльністю клієнтів авіакомпаній в системі сталих взаємовідносин на засадах соціально–відповідального маркетингу	117